

Fjer

Det er nemt, sjovt og spændende at samle fjer, når I er afsted på fugletur. Fjerene kan sættes op som en flot fjersamling i et hæfte, eller I kan lave en uro eller drømmefanger.

Lynlås. Illustration: Kitt Schwenn

På stranden ligger der tit fjer, der er drevet ind fra havet. Mange fugle fælder nemlig deres fjer om efteråret, og så vokser der nye fjer ud. Ligesom at menneskets hår hele tiden vokser og på et tidspunkt falder ud af sig selv, hvorefter der vokser nye hår ud. I kan også finde fjer i skoven og i haven. Måske fra en fugl, der er blevet taget af en rovfugl eller af katten. Og om efteråret kan I finde dun i forladte reder og redekasser.

Hvilke fjer til hvad?

Tag gerne din egen lille fjersamling med i rygsækken, så I kan tale om de forskellige slags fjer. Også selvom I ikke finder dem i naturen lige dén dag. Se på fjerens form, farve og størrelse og tal om, hvilken fugle, de mon har siddet på, og hvor de har siddet på fuglen.

Dun: Dunene sidder som en isolerende dyne under dækfjerene og fungerer som en slags uldtrøje, der holder fuglen varm. Til gengæld bliver dunene let våde og klasker sammen.

Dækfjer: De yderste fjer fungerer som en slags regnjakke. De er vand-skyende og holder dunene tørre, så fuglen altid er varm. Med de flotte dækfjer kan fuglene tage sig godt ud, når de skal tiltrække en mage. Fjerene kan også være brune og plettede, så fuglen er svær at få øje på, når den gemmer sig mellem jord, træer og blade.

Svingfjer og halefjer: Svingfjerene sidder yderst på fuglens vinge. De har forskellige former og giver tilsammen fuglevingen de bedste flyveegenskaber. Hver eneste svingfjer kan justeres, så fuglevingen kan ændre form på få sekunder, fx når fuglen skal dreje eller lande. Halefjerene giver stabilitet, når fuglen flyver.

Naturlig lynlås: Lad børnene prøve at hive hårstrålerne i en fjer fra hinanden, og læg mærke til hvordan de nemt samler sig igen som i en lille lynlås. Det skyldes, at der på hver hårstråle sidder nogle bittesmå kroge, som kan holde fast i hinanden. Det er på den måde, at fjerene kan holde sig samlet, når fuglen flyver.

Fjer. Illustration: Kitt Schwenn

Fuglens dun sidder som en isolerende dyne inde under dækfjerene. Illustration: Kitt Schwenn

Foto: Eklberg

AKTIVITET

Undersøg dun og fjer

IDÉ: NATURVEJLEDER MAJ LAURBERG JENSEN,
RANDERS NATURCENTER

Lad børnene dyppe et dun og en blank dækfjer i et glas vand. Tal om at dunet klasker sammen, mens vandet sidder som perler på den vandskyende dækfjer.

Kig på fjer i mikroskop. Se om I kan finde de forskellige dele som er beskrevet på tegningen.

I skal bruge: Fjer. Mikroskop / forstørrelsesglas.
Glas med vand.

AKTIVITET

Byg en drømmefanger eller en uro

IDÉ: NATURVEJLEDER MAJ LAURBERG JENSEN,
RANDERS NATURCENTER

Når I har undersøgt fjerene, kan I lave noget sjovt og flot med de fjer, I har fundet, fx en drømmefanger eller en uro. Find gerne også andre ting i naturen, der kan indgå i projektet. På den måde får alle en fin 'hukommelsesknage' med hjem fra dagen.

I skal bruge: Fjer. Bøjelige grene. Grensaks. Ståltråd. Bomuldssnor. Perler. Hulsten. Hjemmelavede perler.

MERE OM FJER

Videoer om fjer:
*Hvilken fugl
tilhører fjerene?
YouTube*

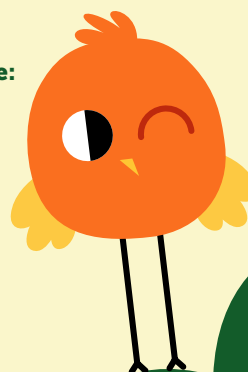

For viderekomende:
Featherbase

For børn:
www.skoven-i-skolen.dk

Bøger:
*Tracks and Signs,
Bloomsbury Naturalist
(fås bl.a. i Naturbutikken)*

vuldspurv

Fjersamling: Simon S. Christiansen. Foto: Karina Demuth.

Find fuglens fjer

Fugle er de eneste dyr, som har fjer, og de forskellige fugles fjer er ret forskellige, alt efter, hvad de skal bruge dem til.

Fortæl gerne som indledning til aktiviteten, at fuglene er efterkommer af dinosaurer, og at en stor lighed mellem fugle og dinosaurer netop er deres fjer. Nogle dinosaurer havde nemlig fjer, der var næsten lige så udviklede som fuglenes.

AKTIVITET

Hvilken fjer til hvem?

AF NATURVEJLEDER & FUGLEAMBASSADØR MIKKEL ØSTERGAARD

Saml børnene i en rundkreds. Brug gerne et reb. Lad børnene skiftes til at vælge en fjer og beskrive den. Herefter skal fjeren placeres på den fugl, man mener at fjeren tilhører.

I skal bruge: 10 forskellige fjer fra fuglearter (eller fotos af fjer).
Laminerede billeder af 10 fuglearter.

Download materialet på
dof.dk/Piplo-materialer.

AKTIVITET

Lav en fjersamling

Lad børnene sætte deres fjer op med tape på et stykke papir eller i et hæfte. Sæt et fuglenavn på, hvis I kan og tal om, hvor fjeren har siddet på fuglen.

I skal bruge: Fjer. Tape. Papir eller et hæfte til hvert barn. Fuglebog.

